

KONJUNKTIV

i

-ω	-ωμεν	-ωμεν
-ης	-ητον	-ητε
-η	-ητον	-ωσι(v)

-ωμαι	-ωμεθα	-ωμεθа
-η	-ησθов	-ησθе
-ηται	-ησθов	-ωνтай

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva tematskih glagola

i

ω	ώμεν	ώμεν
ἥς	ἥτον	ἥτε
ἥ	ἥτον	ώσι(v)

—	—	—
—	—	—
—	—	—

konjunktiv prezenta aktivnog atematskog gl. εἰμί

0ε'

i. *Ob lib̄eros moriāmur!* ii. *Si nos justa dic̄imus, vos nobis fid̄itis.* iii. *Faciāmus, ne loquāmur quidem.* iv. *Magistri juvēnes exercent ut facilius labōres ferant.* v. *Hom̄ines oculos habent ut spectent.* vi. *Cum loqueris, semper dic verum.* ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

prevod

ος'

α' Πειθώμεθα τῷ ἄρχοντι. β' Διδασκάλοις ἐγὼ ὅταν
πείθωμαι, οὐδέ ποτέ μοι μεταμέλει. γ' Παυόμεθα
τοῦ θορύβου, ἵνα ὁ διδάσκαλος ἡμᾶς μὴ ψέγῃ. δ'
Μὴ ὄργιζου, ἐὰν παραχρῆμα τῆς εὔεργεσίας ἡ
ἀντίδοσίς μὴ φαίνηται.

i. *Principi pareāmus.* **ii.** *Cum magistris pareo, numquam me paenitet.* **iii.** *Desistāmus tumultu ne nos magister vitupēret.* **iv.** *Noli irasci, si non statim beneficentiae retributio ostenditur.* ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

1. Pokoravajmo se vladaru! 2. Kad god slušam učitelje, nikad se ne kajem. 3. Ostavljam se buke, da nas učitelj ne bi korio. 4. Ne srdi se, ako se nanada dobročinstva (za dobročinstvo) ne pokazuje odmah. □

i

-άω	-άωμεν	-άωμεν
-άης	-άητον	-άητε
-άῃ	-άητον	-άωσι(v)

-άωμαι	-αώμεθά	-αώμεθά
-άῃ	-άησθον	-άησθε
-άηται	-άησθον	-άωνται

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -άω (без стезања)

i

-ω	-ωμεν	-ωμεν
-ᾱς	-ᾱτον	-ᾱτε
-ᾱ	-ᾱτον	-ωσι(v)

-ωμαι	-ώμεθα	-ώμεθα
-ᾱ	-ᾱσθον	-ᾱσθε
-ᾱται	-ᾱσθον	-ωνται

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -άω (са стезањем)

i

-έω	-έωμεν	-έωμεν
-έης	-έητον	-έητε
-έη	-έητον	-έωσι(v)

-έωμαϊ	-εώμεθά	-εώμεθά
-έη	-έησθον	-έησθε
-έηται	-έησθον	-έωνται

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -έω (без стезања)

i

-ω	-ωμεν	-ωμεν
-ης	-ητον	-ητε
-η	-ητον	-ωσι(v)

-ωμαι	-ώμεθα	-ώμεθα
-η	-ησθον	-ησθε
-ηται	-ησθον	-ωνται

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -έω (са стезањем)

i

-όω	-όωμεν	-όωμεν
-όης	-όητον	-όητε
-όῃ	-όητον	-όωσι(v)

-όωμαι	-οώμεθά	-οώμεθά
-όῃ	-όησθον	-όησθε
-όηται	-όησθον	-όωνται

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -όω (без стезања)

i

-ώ	-ώμεν	-ώμεν
-οῖς	-ώτον	-ώτε
-οῖ	-ώτον	-ώσι(v)

-ώμαι	-ώμεθά	-ώμεθά
-οῖ	-ώσθον	-ώσθε
-ώται	-ώσθον	-ώνται

konjunktiv prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -όω (са стезањем)

οζ'

α' Πάντα δεῖ πράττειν, ὅπως νικῶντες σωζόμεθα. β'
Μάχου ἀνδρείως, ὡς στρατιώτᾳ, ἵνα τοὺς πολεμίους
νικᾶς. γ' Οὐ ζῆς, ἵνα ἐσθίης, ἀλλ' ἐσθίεις, ἵνα ζῆς. δ'
Καλῶς παιδεύετε, ὡς διδάσκαλοῖ, τοὺς παῖδας, ἵνα
ύπ' αὐτῶν τιμᾶσθε. ε' Κὰν εὔτυχῆτε, μὴ μέγα¹
φρονεῖτε. ζ' Μᾶλλον εὐλαβόμεθα τοὺς ψόγους ἢ
τοὺς κινδύνους. η' Οὐκ ἄδουσιν οἱ ὄρνιθες, ὅταν
ὅιγωσιν.

i. *Omnia facere oportet, ut vincentes servēmur (ut vincāmus servermurque).* ii. *Fortiter pugna, o miles, ut hostes vincas.* iii. *Non, ut edas, vivis; sed, ut vivas, edis.* iv. *Magistri, pueros, ut ab iis colamini, bene educāte.* v. *Etiamsi secunda utimini fortūna, spiritus nolite gerere magnos.* vi. *Potius vituperatiōnes quam pericula caveāmus.* vii. *Aves, cum frigore rigent, non canunt.* ¶¶¶¶¶¶¶¶

1. Treba raditi (preduzimati) sve da bismo pobijedili i spasili se. 2. Vojniče, hrabro se bori da bi pobijedio neprijatelje. 3. Ne živiš da bi jeo nego jedeš da bi živio. 4. Učitelji, dobro vaspitavajte djecu da bi vas ona poštovala. 5. Iako ste srećni, ne oholite se. 6. Радије се чувајмо прекора него погибли. 7. Ptice ne pjevaju kada god zebu (kada god im je zima). Ппппппппп

OPTATIV

i

-οι-μἱ	-Οι-μεν	-Οι-μεν
-οι-ς	-Οι-τον	-Οι-τε
-οι-	-Οι-τον	-Οι-εν

-οι-μην	-οι-μεθă	-οι-μεθă
-οι-ο	-οι-σθον	-οι-σθε
-οι-το	-οι-σθον	-οι-ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva

i

εἴην	εἴημεν / είμεν	εἴημεν / είμεν
εἴης	εἴητον / είτον	εἴητε
εἴη	είήτην / είτην	είησάν / είεν

—	—	—
—	—	—
—	—	—

optativ prezenta aktivnog atematskog gl. είμι

οη'

α' Τίς οὐκ ἀν θαυμάζοι τὴν τῶν Σπαρτιατῶν ἀνδρείāν;
β' Εἴθε ἀεὶ τὴν ἀλήθειāν λέγοις, ὦ παῖ. γ' Εἰ οἱ πολέμιοι
πλησιάζοιεν, πάντες ἀν τὰ ὅπλα λαμβάνοιμεν καὶ ἐπὶ
τοὺς ὄρους τρέχοιμεν. δ' Παύοιο, ὦ μαθητά, τῆς ἀργίāς.

i. *Quis non mirētur Lacedaemoniōrum virtūtem?* ii. *O puer (mi fili), utīnam verum dicas!* iii. *Si hostes appropinquent, omnes arma capiāmus & ad limītes festinēmus.* iv. *Socordia desistas, o discipūle.* ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

1. Ko se ne bi divio hrabrosti Spartanaca (spartanskoj hrabrosti)? 2. Sinko, vazda govorio istinu! 3. Ako bi se neprijatelji približili, mi bismo zgrabili oružje i požurili na granice. 4. Učeniče, ostavio se lenjosti! ¶¶¶¶¶¶¶¶

i

-ά-οι-μἱ	-ά-οι-μεν	-ά-οι-μεν
-ά-οι-ς	-ά-οι-τον	-ά-οι-τε
-ά-οι-θ	-α-οί-την	-ά-οι-εν

-α-οί-μην	-α-οί-μεθă	-α-οί-μεθă
-ά-οι-ο	-ά-οι-σθον	-ά-οι-σθε
-ά-οι-το	-α-οί-σθην	-ά-οι-ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -άω (без стезања)

i

- $\hat{\omega}$ -μἱ	- $\hat{\omega}$ -μεν	- $\hat{\omega}$ -μεν
- $\hat{\omega}$ -ς	- $\hat{\omega}$ -τον	- $\hat{\omega}$ -τε
- $\hat{\omega}$ -∅	- $\hat{\omega}$ -την	- $\hat{\omega}$ -εν

- $\acute{\omega}$ -μην	- $\acute{\omega}$ -μεθă	- $\acute{\omega}$ -μεθă
- $\hat{\omega}$ -ο	- $\hat{\omega}$ -σθον	- $\hat{\omega}$ -σθε
- $\hat{\omega}$ -το	- $\acute{\omega}$ -σθην	- $\hat{\omega}$ -ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -άω (са стезањем)

i

-έ-οι-μί	-έ-οι-μεν	-έ-οι-μεν
-έ-οι-ς	-έ-οι-τον	-έ-οι-τε
-έ-οι-	-ε-οί-την	-έ-οι-εν

-ε-οί-μην	-ε-οί-μεθă	-ε-οί-μεθă
-έ-οι-ο	-έ-οι-σθον	-έ-οι-σθε
-έ-οι-το	-ε-οί-σθην	-έ-οι-ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -έω (без стезања)

i

-οἱ-μι	-οἱ-μεν	-οἱ-μεν
-οἱ-ς	-οἱ-τον	-οἱ-τε
-οἱ-∅	-οἱ-την	-οἱ-εν

-οἱ-μην	-οἱ-μεθă	-οἱ-μεθă
-οἱ-ο	-οἱ-σθον	-οἱ-σθε
-οἱ-το	-οἱ-σθην	-οἱ-ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -έω (са стезањем)

i

-ό-οι-μἱ	-ό-οι-μεν	-ό-οι-μεν
-ό-οι-ς	-ό-οι-τον	-ό-οι-τε
-ό-οι-∅	-ο-οι-την	-ό-οι-εν

-ο-οι-μην	-ο-οι-μεθă	-ο-οι-μεθă
-ό-οι-ο	-ό-οι-σθον	-ό-οι-σθε
-ό-οι-το	-ο-οι-σθην	-ό-οι-ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -όω (без стезања)

i

-οἱ-μἱ	-ό-οἱ-μεν	-οἱ-μεν
-οἱ-ς	-οἱ-τον	-οἱ-τε
-οἱ-∅	-οἱ-την	-οἱ-εν

-οἱ-μην	-οἱ-μεθă	-οἱ-μεθă
-οἱ-ο	-οἱ-σθον	-οἱ-σθε
-οἱ-το	-οἱ-σθην	-οἱ-ντο

optativ prezenta aktiva i mediopasiva stegnutih glagola na -όω (са стезањем)

οθ'

α' Θεμιστοκλῆς ἔλεγεν, ὅτι αὐτὸν οὐκ ἐῳ (ἐῷη) καθεύδειν τὸ τοῦ Μιλιτιάδου τρόπαιον. β' Εἴθε πάντες οἱ διδάσκαλοι ὑπὸ τῶν μαθητῶν κατ' ἀξίāν τιμῶντο. γ' Τίς οὐκ ἀν φιλοῖ (φιλοίη) τοὺς ἑαυτοῦ γονέας; δ' Οἱ Σπαρτιάται φοβούμενοι, μὴ οἱ πολῖται ὑπὸ τῶν ξένων διαφθείροιντο, ξενηλασίāς ἐποιοῦντο. ε' Εἴθε πάντες τὴν τῶν προγόνων ἀρετὴν ζηλοῖεν. ζ' Ἡ τῶν ἀνθρώπων φύσις μᾶλλον ἀν ἐκ τῶν ἔργων ἡ ἐκ τῶν λόγων δηλοῖτο. ζ' Ό Ξέρξης ἐξεστράτευεν, ἵνα τὴν Ἑλλάδα ὅλην δουλοῖτο. Πλη

i. Themistocles dixit Militiādis tropaeum se dormīre non sinēre. ii. (Utīnam) omnes magistri a discipūlis merīto coluěrint! iii. Quis suos parentes non amet? iv. Lacedaemonii hospītes expellentes metuēbant, ne cives ab his necarentur. v. (Utīnam) omnes majōrum virtūtem aemulentur! vi. Homīnum natūra potius ex rebus quam ex verbis manifestētur. vii. Xerxes infesto agmīne exiit (exīvit) ut totam Graeciam in servitūtem redigēret. ¶¶¶¶¶¶¶¶

1. Temistoklo je rekao da ga Militijadov spomenik ne pušta da spava. 2. Da su učenici sve učitelje poštivali po zasluzi! 3. Ko ne bi volio svoje roditelje? 4. Spartanci su progonili strance bojeći se da oni (stranci) ne ubiju građane. 5. Svi se povodoili za vrlinom predaka! 6. Narav ljudi (ljudska narav) više bi se očitovala iz djela nego iz riječi. 7. Kserkso je krenuo na vojsku da bi porobio čitavu Grčku. ┌─────────┐

XVIII

i. *Nihil faciāmus irāti!* ii. *Vivat frater meus!* iii. *Utčnam pōpūlus Romānus unam cervīcem habēret!* iv. *Demosthēnem perfectum oratōrem facile dixēris.* v. *Utčnam Vercingetōrix omnes Gallos contra Romānos ducēret.* vi. *Secernantur probi homīnes ab imprōbis!* vii. *Nimia misericordia commōtus ne sis!* ¶¶¶¶¶¶¶

α' Οὐδὲν ὄργιζομενοί πράττωμεν. β' Εἴθε ὁ ἀδελφός μου ζῷ (ζώη). γ' Εἴθε ὁ ᾿Ρωμαϊκὸς δῆμος (ὁ τῶν ᾿Ρωμαίων δῆμος) ἔνα αὐχένα εἶχεν. (Εἴθε τῷ τῶν ᾿Ρωμαίων δήμῳ εἰς αὐχὴν ἥν.) δ' Ῥαδίως ἀν τὸν Δημοσθένη(v) τέλειον ὄήτορά λέγοις. ε' Εἴθε ὁ Οὐεργεντόριξ παντὰς τοὺς Γαλάτας πρὸς τοὺς ᾿Ρωμαίους ἥγεν. ζ' Χωρίζοιεν οἱ ἀγαθοὶ ἀπὸ τῶν κακῶν. η' Μὴ κινοῖς (κινούης) τῷ ὑπερβάλλοντὶ οὔκτῳ.

1. Ljubimo domovinu, pokoravajmo se zakonima! 2. U ratu se žene naoružavaju da odbiju neprijatelje. 3. Svi poštujmo hrabrog i odvažnog muža! 4. Ako ko od vojnika kad pustoši polja, kažnjava se od vođe. 5. Dabogda uvijek slušali istinu! 6. Dabogda uvijek poštivali učitelje i roditelje! πηπηπηπηπηπηπηπη

ά Φιλῶμεν τὴν πατρίδα, πειθώμεθα τοῖς νόμοις. β̄
'Εν τῷ πολέμῳ αἱ γυναῖκες ὀπλίζονται ἵνα τοὺς
πολεμίους ἀμύνωνται. γ̄ Πάντες τιμῶμεν τὸν
ἀνδρεῖον καὶ θρασὺν ἄνδρα. δ̄ 'Εάν τις τῶν
στρατιωτῶν διαφθείρῃ τοὺς ἀγρούς, κολάζεται ὑπὸ^{τοῦ} στρατηγοῦ. ε̄ Εἴθε ἀεὶ τὴν ἀλήθειαν (τάληθη)
ἀκούω. ζ̄ Εἴθε ἀεὶ τοὺς διδασκάλους καὶ τοὺς γονέας
τιμῷτε.

Π'

ΟΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΘΕΟΙ. Ὁ Κρόνος νίεῖς εἶχε τὸν Διά καὶ τὸν Ποσειδῶνά καὶ τὸν Πλούτωνά. Ζεὺς μὲν ἐπ' οὐρανῷ ναίων παντὸς τοῦ κόσμου ἔβασίλευεν. Ποσειδῶν δὲ τῆς θαλάττης ἥρχε καὶ Πλούτων τοῦ Ἅιδου. Ἀπόλλων δέ, ὁ τοῦ Διὸς καὶ τῆς Λητοῦς, τῶν τεχνῶν καὶ τῆς ποιήσεώς εἶχεν ἐπιμέλειάν καὶ τὸν τῶν Μουσῶν χορὸν ἥγεν. Ἐρμῆς δὲ τῶν θεῶν ἄγγελος ἦν καὶ τοὺς ἐμπόρους καὶ τοὺς ὁήτοράς καὶ τοὺς γυμναστὰς ἐθεράπευεν. Ἄρης δὲ τοῦ πολέμου καὶ τῶν μαχῶν ἐπιμέλειάν εἶχεν. Ἡφαιστος δέ, θεός τοῦ πυρός, χωλὸς τοὺς πόδας, τοῦ Διὸς κεραυνὸν ἐν Λήμνῳ τῇ νήσῳ κατεσκεύαζε μετὰ τῶν Κυκλώπων. Διόνυσον δέ, τὸν τῆς ἀμπέλου πατέρα καὶ τοῦ οἴνου εύρετήν, οἱ Ἀθηναῖοι ἴδιως ἐσέβοντο.

GRAECORUM DEI. *Saturno filii erant Iuppiter, Neptunus & Pluto. Juppiter in caelo habitabat & omnem mundum regebat. Neptunus mare, Pluto inferos dominabatur. Apollo, Jovis & Latonae ille (sc. filius), artes et poesim (poesin) curabat et Musārum chorūm agebat (ducebat). Mercurius deorum nuntius erat; mercatores, oratores et lanistas curabat. Mars bellum et pugnas curabat. Vulcanus, ignis ille deus, pedībus claudus, Jovis fulmen in insula Lemni (una) cum cyclopibus fabricabat. Bacchum, illum vitis patrem & vini inventorem, Athenienses maxime colebant.* ¶

BOGOVI GRKA. (GRČKI BOGOVI.) Kron je za sinove imao Zevsa, Posejdona i Plutona. Zevs je stanovaо na nebu i kraljevao čitavim svijetom. Posejdon je vladao morem a Pluton donjim svijetom. Apolon, (sin) Zevsa i Lete, starao se za umijeća i pjesništvo i vodio kolo muza. Hermes je bio glasnik bogova i brinuo se se trgovce, besjednike i učitelje gimanstike. Ares se starao za rat i bitke. Hefest, bog vatre, hromih nogu, sa Kiklopima je pravio Zevsovу munju na ostrvu Lemnu. Dioniza, oca vinove loze i izumitelja vina, Atinjani su naročito poštivali.

πα'

ΠΕΡΙ ΣΠΑΡΤΙΑΤΩΝ. Οι Σπαρτιάται τὴν μὲν ἀνδρείāν πρώτην πασῶν ἀρετῶν ἐνόμιζον, οἱ δὲ νόμοι μᾶλλον ὕσχυον παρ' αὐτοῖς ἢ ἐν ταῖς ἄλλαις πόλεσι τῆς Ἑλλάδος καὶ σφόδρα ἐπείθοντο αὐτοῖς. Τοὺς γέροντας οὐχ ἥπτον ἐθεράπευνον ἢ αὐτοὺς τοὺς γονέας. Τοὺς μὲν ἀγροὺς εἰργάζοντο αὐτοῖς οἱ Εἴλωτες, δοῦλοι ὄντες τοῦ κοινοῦ, τὰς δὲ τέχνας ἐπετήδευνον οἱ ὑπήκοοι, περίουκοι ὀνομαζόμενοι. Αἰσχρὸν γὰρ ἐνόμιζον Σπαρτιάται ἄλλας μανθάνειν τέχνας ἢ τὰς πρὸς πόλεμον. Σπάρτη οὐκ εἶχεν οὔτε τείχη οὔτε τάφρους· ἔλεγον γάρ, ὅτι Σπάρτη τῇ πόλει ἀσφάλειāν παρέχοι οὐ τείχη, ἀλλὰ τὰ τῶν ἀνδρῶν σώματα. Ἐμακαρίζετο παρὰ Σπαρτιάταις μᾶλλον εὐκλεῆς θάνατος ἢ βίος εύτυχής. Οἱ Σπαρτιάται τοὺς παῖδας ἐγύμναζον, ὅπως ὕστερον ὁρῶν φέροιεν τοὺς ἐν πολέμῳ πόνους. ΠΛΠ

DE LACEDAEMONIIS. Lacedaemonii fortitudinem primam inter virtutes ducebant; leges apud eos robustiores erant quam in aliis Graeciae civitatibus & (sc. Lacedaemonii) eis valde parabant. Senes curabant non minus quam ipsos parentes. Helotae, qui rei publicae servi erant, agros eis colebant et morigeri, quibus perioeci (perioecorum) nomen erat, artes (eis) curabant. Lacedaemonii enim putabant turpe esse alias discere artes quam illas quae ad bellum pertinent (= parafraza). Spartae nec muri neque aggères erant, sed (tatum) virorum corpora. Beatior apud Lacedaemonis ducebatur mors gloriōsa quam vita beata. Lacedemonii liberos exercabant ut labores postea facilius ferant.

translatio

O SPARTANCIMA. Spartanci su hrabrost smatrali prvom od svih vrlina, a zakoni su kod njih bili suroviji nego u drugim gradovima Grčke i (Spartanci) su im se veoma pokoravali. Za starce se nisu ništa manje brinuli nego za same roditelje. Polja su im obrađivali Heloti koji su bili robovi države (državni robovi), a umijećima su se bavili podanici zvani perijeci. Naime, Spartanci su smatrali da je sramotno izučavati vještine koje nisu korisne (= parafraza) za rat(ovanje). Sparta nije imala niti bedeme niti jarke; naime, kazivali su da gradu Sparti sigurnost ne pružaju bedemi nego tijela (sc. spartanskih) muževa. Kod Spartanaca se slavna smrt smatrala srećnijom od srećnog života. Spartanci su vježbali svoju djecu da bi kasnije lakše podnosili nevolje u ratu. ¶¶¶¶¶¶¶¶¶¶

KRAJ!